

POSUDEK

oponenta na diplomovou práci

Jméno a příjmení studenta: Petra Malínská
Téma diplomové práce: Židé a židovské obce v západních Čechách v 18. – 1. polovině 20. století
Oponent práce: V. Hamáčková

Cílem předložené práce - jak říká autorka v úvodu - bylo poskytnout stručný přehled dějin Židů na českém území, především v západních Čechách ve vybraných obcích v 18. - 1. polovině 19. století. Bez ohledu na časové vymezení práce je první kapitola věnována dějinám Židů v českých zemích od 10. do 20. století, přičemž se 7 stran textu vztahuje ke starším dějinám a pouze 2 strany obsahují údaje ke zpracovávanému období.

Následující kapitola, která má být zpracováním dějin Židů v západních Čechách, přináší informace o zachovaných nemovitých památkách na židovské náboženské komunity na území bývalého Západočeského kraje. Úvodní text, který uvádí stručný přehled lokalit se zachovanými stopami židovského osídlení (synagogy, židovské čtvrti, domy, stopy po mezuzách na veřejích, hřbitovy), je zakončen odstavcem charakterizujícím židovské osídlení v českých zemích ve 2. polovině 19. století (většina těchto údajů byla uvedena již v předcházející kapitole, str. 18 - 19). Zcela bez souvislosti je na konec připojen odstaveček o soukromých židovských školách. Následující „Seznam zaniklých obcí s židovskými stavebními památkami“ se odvolává na brožurku M. Maderové, kterou vydalo Západočeské muzeum v Plzni k expozici věnované Dr. Šimonu Adlerovi v Hartmanicích - Dobré Vodě. M. Maderová ovšem řádně uvádí, že tuto část zpracovala na základě publikace J. Fiedlera, Židovské památky v Čechách a na Moravě, Praha 1992. Kdyby si diplomantka dala práci a konfrontovala text M. Maderové s Fiedlerovou prací, nikoli pouze pasivně opisovala údaje, vyvarovala by se chyb, ke kterým došlo především vlivem přeházení stran v citovaném vydání brožurky. V diplomové práci tak končí text u některých lokalit uprostřed hesla, někde se autorce podařilo naopak přiřadit část hesla k jiné lokalitě (viz např. přiřazení údajů o přenesených náhrobcích z Tachova k heslu Hartmanice místo k heslu Mariánské Lázně). V důsledku celkového chaosu je pak v diplomové práci bez jakéhokoli důvodu určitý počet hesel vynechán (závěrečná část hesla Cheb, následující hesla v abecedním pořadí Chlístov – začátek hesla Karlovy Vary, Kynšperk n. O. - Loučim, a hesla Osvračín a Telice). Vzhledem k tomu, že expozice na Dobré Vodě uvádí přehled památek „v západočeském příhraničí od Kraslic na severu po Modravu na jihu“, neuvádí autorka diplomové práce památky všech deseti okresů bývalého Západočeského kraje, ačkoli v úvodu kapitoly výslovně mluví o všech deseti okresech. Rovněž lze mít námitky k obsahu některých hesel, která neuvádějí údaje o stavebních památkách (např. Mílov, Záboří aj).

Kapitola Náboženské židovské obce Prácheňského kraje začíná informací o lokalitách, které patřily do tří matričních obvodů na Sušicku, které byly stanoveny v r. 1839. O zbývajících matričních obvodech Prácheňského kraje autorka nemluví. Na závěr chybně konstatuje, že většina židovských matrik i ostatních písemností týkajících se židovského obyvatelstva je uložena ve sbírkách Židovského muzea v Praze. Následuje zpracování dějin Židů v Sušici, Rabí, Dlouhé Vsi, Hartmanicích, Kolínci, Horažďovicích a dále pak v Klatovech, Poběžovicích a Tachově. Výběr zpracovávaných lokalit není nijak odůvodněn.

Kladně je třeba hodnotit, že autorka nevychází v této části práce pouze z jednoho zdroje, z něhož by pasivně opisovala. Snaží se vyhledat nejen základní literaturu, ale i časopisecké články. Navštívila regionální muzea a archivy, snaží se pracovat s prameny. Bohužel jí chybí základní znalosti historické práce. Nerozlišuje mezi prameny a literaturou, což je patrné mj. i ze závěrečného seznamu pramenů a literatury, z nichž čerpala. Rovněž jí patrně není zcela jasné použití a funkce poznámkového aparátu, v řadě případů uvádí chybně čísla stránek, některé poznámky vůbec neodpovídají. Nedovede utřídit a zpracovat shromážděný materiál, výsledkem je mnohdy chaotický text, v němž bez ohledu na časovou posloupnost a věcné souvislosti řadí získané informace. Údaje přijímá zcela pasivně a nekriticky (např. výklady týkající se pověstné mikve a synagogy v Poběžovicích převzala z textu M. Klaubera jako fakta). O jedné věci je schopna podat ve své práci dvě různé informace. Např. ve výčtu zachovaných stavebních památek uvádí, že synagoga v Hartmanicích je nevyužitá (str. 24). Přitom na str. 45 zmiňuje zásluhy občanského sdružení Památník Hartmanice na záchraně této synagogy a otevření expozice Památníku spoluzití Čechů, Němců a Židů v r. 2006. Mnohdy nechápe historické souvislosti, uvádí chybné údaje (existence familiantů v 17. století; zbytečné, nefunkční použití termínu Prácheňský kraj aj.)

S ohledem na evidentní snahu, kterou autorka osvědčila při vyhledávání materiálu v regionálních muzeích a archivech, navrhuji přes značné nedostatky hodnocení 3 - 4 podle výsledku obhajoby. Diplomantka by měla prokázat schopnost pohovořit rozumným a smysluplným způsobem o dějinách židovského osídlení alespoň u dvou lokalit, kterým věnovala větší pozornost (např. Sušice a Poběžovice).

V Praze dne 14. 5. 2007

V. Hamáčková